

עירובין ל. (ש7 הנקודתיים) עד לא. (המשנה)

ביאורי מושגים

בית הפרס - שדה שנחרש בה קבר. מהתורה היה ניתן לסמוך על חזקה שהמחרשה לא הזיזה את העצמות, אולם חכמים מסיבות מובנות גזרו שכל השטח שבמרחק 100 אמה מהקבר יטמא מדרבנן.
מכיוון שעצם לא מטמאת באוהל אלא רק במשא או במגע (עיי'ן בביאור מושגים עירובין ו) החשש בבית הפרס הוא רק מנגיעה בעצם. לכן אם האדם נושף באדמה ואז הולך אין חשש שיגע בעצם כיוון שהוא חשף כבר את השטח. כמובן שצורה זו של הליכה אינה נוחה כל עיקר, אולם **האפשרות הלא נוחה להלך בשדה הפרס מאפשרת לכהן להניח עירוב בשדה הפרס**.

ציטוט מהמשנה

האוסר עצמו במזון
- אסור בהכל חוץ
ממים ומלח.

אין מכאן ראייה נגד שיטתם הדחוייה של רב ושמואל, הגורסים שרק 5 מיני דגן נקראים 'זן' (דבר משביע) לעניין 'בורא מיני מזונות' - ייתכן שמדובר כשהאדם פירש 'כל דבר שזן'.

אין מכאן קושיה על ר' יוחנן שטען שתמרים לא זנים. ייתכן שיש הבדל בין זן (משביע) ל'מזין'. **תמרים זנים (משביעים) אבל לא מזינים**.

ההערות על שיטת 'ב"ש לפי הברייתא':

1. **ב"ש מודים לב"ה בעירוב ביום כיפור** - בערב יר"כ האדם יכל לאכול, לכן העירוב תופס.

2. **המח' בין סומכוס לב"ש היא בנוגע לזן לניזר:**

סומכוס: ניתן לערב - הנזיר יכול להשאל על נזירותו ולכן **תיאורטית** הוא יכול לשתות את היין.

ב"ש: לא ניתן לערב - אין להתחשב ביכולת תיאורטית אלא רק במעשית.

לגבי תרומה - סומכוס מודה לב"ש שאין לערב (כיוון שחכמים אסרו להשאל על תרומה בשבת - אין אפילו יכולת תיאורטית לאכול את התרומה).

במה מערבים

ב"ש לפי חנניה: במיטתו בבגדיו ובכלי תשמישו (ודווקא בבגדים שעתיד להשתמש בשבת).

ב"ש לפי הברייתא: באוכל שהוא יכול **בפועל** לאכול.

סומכוס: באוכל **שתיאורטית** הוא יכול לאכול.

ב"ה: בכל אוכל שיש מישהו שיכול לאכול.

בכיר הקדש - כולם מודים שאין לערב.

בכיר האסורה עליו רק באכילה - כולם מודים שמוותר לערב (לאור שיטת ב"ה, שהובאה למעלה, המתירה עירוב באוכל האסור לו ומותר לאחרים).

איסורי הנאה המותרים לאנשים אחרים

ר' אליעזר (א') וסתם ברייתא: ניתן לערב בהם.

ר' אליעזר (ב'): אין לערב בהם.

שלוש אפשרויות להבנת שורש מח' ר"י וחכמים

1. האם עשיית מצוה נחשבת הנאה.

2. האם מותר לערב שלא לדבר מצוה.

3. האם אחרי שהעירוב נקנה (בערב שבת) האדם מעוניין שהאוכל יישמר (ואז הוא נהנה) או שלא אכפת לו.

האם מותר לערב במקום שהוא איסור הנאה

ר' יהודה **שבמשנה:** מותר, (לכן מותר לשים עירוב על קבר)

חכמים **שבמשנה:** אסור, (לכן אסור לשים עירוב על קבר)

המשנה בכלים

שיעורים שנקבעו לפי האדם עצמו:

1. קמיצת מנחה,
2. חפני הקטורת ביום כיפור,
3. שיעור מלא לוגמיו להגדרת צום,
4. מזון שתי סעודות לעירוב.

ר' זירא: סומכוס הדורש שהאדם עצמו יוכל לאכל את האוכל קובע את השיעור לפי האדם עצמו.
 ב"ה שסברו שצריך שהאוכלוסיה הכללית תוכל לאכל את העירוב קובעים את השיעור לפי כלל האוכלוסיה.

רשב"א: אדם רעבתן - הולך לפי השיעור של האדם הממוצע.
 אנשים חולים וזקנים - הולכים לפי השיעור של עצמם.

הגמרא מעירה שהמשנה יכולה להיות כשיטתו של רשב"א אם נניח שהיא מתייחסת רק לחולה וזקן.

ציטוט מהמשנה

הנחת עירוב לכהן:
 ת"ק: ניתן להניח רק בבית הפרס,
 ר' יהודה: ניתן גם להניח בבית קברות.

הנחת עירוב בבית הפרס - מותר, כיוון שיש דרך ללכת בבית הפרס ע"י ניפוח מקדים (עיין ביאור מושגים).

הנחת עירוב בבית קברות -

ר"י: אוהל זרוק (נייד) נחשב אוהל ולכן הוא חוצץ בפני הטומאה.
 חכמים: אוהל זרוק (נייד) לא נחשב אוהל ולכן אינו חוצץ,

לפי ר' יהודה יש דרך לכהן להגיע לבית קברות ללא להיטמא ולכן ניתן לשים שם עירוב. לפי חכמים אין דרך ולכן אין לשים שם עירוב.

הראשונים נחלקו לגבי הדרישות ממקום הנחת העירוב

רש"י: הדירשה שהכהן יוכל להגיע לעירוב קיימת רק לשיטת סומכוס הדורש שהאוכל יהיה ראוי לאדם עצמו.

תוס': גם ב"ה מודים שמקום הנחת האוכל צריך להיות נגיש בפועל לאדם עצמו.